

ЁШЛАРНИ ҲАРБИЙ ВАТАНПАРВАРЛИК ТАРБИЯСИНИНГ МОДЕРНИЗАЦИЯЛАШУВИ

*Ўринбаева Дилфуза Абдуманнобовна
Мустақил тадқиқотчи*

Аннотация: *Мазкур мақолада ёшларни ҳарбий таълим муассасаларида ҳарбий соҳага қизиқтиришнинг ватанпарварлик омиллари ҳақида маълумотлар берилган. Бугунги кунда ёшларни Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари сафида хизмат қилиш учун тайёрлаш Давлат миқёсидаги энг муҳим вазифа саналади.*

Калит сўзлар: *Маънавий жасорат, мерос, маънавий таҳдид, маърифат, ахлоқ, касбий тарбия.*

Аннотация: *В данной статье представлена информация о патриотических факторах привлечения молодежи на военную поприще в военно-учебных заведениях. Сегодня подготовка молодежи к службе в Вооруженных Силах Республики Узбекистан считается важнейшей задачей на государственном уровне.*

Ключевые слова: *Духовное мужество, наследие, духовная угроза, просвещение, нравственность, профессиональное образование.*

Annotation: *This article provides information about the patriotic factors of attracting young people to the military field in military educational institutions. Today, training young people to serve in the Armed Forces of the Republic of Uzbekistan is considered the most important task at the state level.*

Key words: *Spiritual courage, heritage, spiritual threat, enlightenment, morality, professional education.*

Ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш бўйича мамлакатимизда ҳам бир қанча ишлар амалга оширилиб келинмоқда. Сабаби ёшларни ҳарбий ватанпарварлик рўҳида тарбиялаш давлат сиёсатининг устувор йўналишларидан биридир. Ҳозирги мураккаб глобаллашув даврида, ахборот-коммуникация технологиялари шиддат билан ривожланиб бораётган шароитда ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш билан боғлиқ долзарб

вазифалар ва уларни ҳал етиш йўллари, давлат ва нодавлат нотижорат ташкилотлари, оила, маҳалла, таълим-тарбия институтларининг бу борадаги роли ва аҳамиятини, о‘заро ҳамкорлигини миллий ва халқаро ҳуқуқий нормаларни ҳисобга олган ҳолда белгилаб беради.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2018-йил 23-февралдаги 140-сон қарорига биноан “Ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш концепсияси” ишлаб чиқилган бўлиб ушбу концепциянинг 2-бобида Ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялашнинг мақсади ва асосий вазифалари¹ аниқ белгилаб берилган. Ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялашнинг мақсади ёшларда жамиятнинг турли тармоқлари, айниқса, ҳарбий соҳа билан алоқадор бўлган давлат хизмати турларида фаоллик кўрсатиш, тинч ва ҳарбий шароитда Конституция ва ҳарбий бурчга садоқатли бўлиш, уларда ўз юрти ва халқи тақдири учун юксак масъулият ва жавобгарлик каби муҳим хусусиятларни шакллантиришдан иборат. Шу билан бирга миллатлар орасида бузғунчилик сиёсатнинг олиб борилиш фаолияти.

Халқнинг тинч ҳаёти ва мамлакат ҳавфсизлиги кафолати, мустақил ривожланиш ва ижтимоий муносабатларни янгилаш йўлига қадам қўйган ёш мамлакат мустақилигини куриқлайдиган Қуролли Кучларимизнинг тарихий вазифаси.

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 52-моддасида ёзилган: Ўзбекистон Республикасини ҳимоя қилиш ҳар бир Ўзбекистон фуқаросининг бурчидир. Бу мажбуриятимиз асосий қомусимизда ҳам мустаҳкамлаб ўтилган.

Бу борада қабул қилинган 2022-2026 йил давлат дастурининг 100 та мақсадининг². Ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш тадбирлари самарадорлигини ошириш. 90-91-мақсади: Давлатнинг мудофаа қобилятини янада мустаҳкамлаш, Қуролли Кучларнинг жанговар шайлигини, унинг имкониятлари ва қобилятини кучайтириш. Барча бўғиндаги ҳокимият

---

¹ Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг Қарори. “Ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида” Қарори. Тошкент., 2018 йил 23 февраль, 140-сон.

² Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2023-йил 28-февралдаги ПФ-27-сон Фармони, “Инсонга эътибор ва сифатли таълим йили” давлат дастури. Халқ сўзи газетаси 2023 йил, 1 март, 42 (8385).

органлари раҳбарларининг қўшинлар кундалик ҳаётида, ҳарбий шахарчалар барпо этиш, уларнинг инфратузилмасини яхшилаш, ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялашда фаол иштирок этишини таъминлаш. Олий ҳарбий таълим муассасаларига номзодларни саралаш ва танлаб олиш тизимини янада такомиллаштириш каби Мард ўғлон ҳақида Маҳмуд Замахшарий ёзади: “Мард киши мағлуб бўлгани билан унинг мартабаси паст бўлмас, машаққату ташвишга гирифтор бўлса-да, хор бўлмас”. Демак, ўсиб келаётган ёш авлодни баркамол инсон жумладан Ватанни севадиган, ватанпарвар жонкуяр сифатида тарбиялаш муҳим вазифалардан саналади. Мана шундай долзарб вазифанинг муваффақиятли амалга оширишда асрлар синовидан омон ўтган, неча-неча давр кишиларини эзгу хислат ва фазилатлар эгаси қилиб тарбиялашга яқиндан ёрдам берган буюк алломаларимиз ҳаёти, уларнинг дунё тамаддунига муносиб улуш бўлиб қўшилган маънавий мероси, асарларидан тўлақонли фойдаланиш лозим. Бундай имконият фақат мустақиллик сабаблигина яратилди.

Ёшларни Ўзбекистон Республикаси Қурулли Кучлари сафида хизмат қилиш учун тайёрлаш Давлат миқёсидаги вазифа саналади. Шу вазифани ҳал қилишда “Чақирувга қадар бошланғич тайёргарлик, шу жумладан фуқаро муҳофазаси ва тиббий билим асослари бўйича тайёргарлик ўқув дастуридаги мажбурий фан бўлиб, умумий ўрта, ўрта махсус ва бошланғич профессионал таълим муассасаларида чақирувга қадар тайёргарлик ўқитувчилари томонидан битириш йили арафасидаги курслардан ёки синфлардан бошлаб ўтилади”³. Шунинг учун Ватан ҳимоясига тайёрланаётган ёшларимизнинг ҳар бири юксак ватанпарварлик руҳида тарбияланиши шарт. Ватанпарварлик – юксак инсоний фазилат ҳисобланади. Ватанпарварлик комилликнинг энг ёрқин жиҳатларидан биридир. Шунинг учун ҳам Ҳадиси Шарифда “Ватанни севмоқ – иймондандур” деб даъват қилинади. Ваҳоланки, ўтмишда жаҳон сивилизациясига улкан ҳисса қўшган халқнинг бугунги авлодлари, ўз меросларининг жаҳон халқлари томонидан эътироф этилишини таъкидлаб ўтиш жоиздир, зеро уларда бу каби

---

³Ўзбекистон Республикасининг 2021-йил 30-сентябрдаги ЎРҚ-718-сонли Қонуни_13-модданинг биринчи қисми, 30.09.2021-й., 03/21/718/0920-сон

ҳис – туйғулар миллий ғурур ҳамда руҳий баркамолликка этаклайди, миллий ўзлигини англашга интилишини кучайтиради.

Умумтаълим ўқув муассасаларида, ўрта махсус ва ўрта касб-ҳунар таълими муассасаларида ўқувчиларни, шу жумладан олий таълим даргоҳларида таълим олаётган талаба – ёшларни ҳарбий ватанпарварлик руҳида тайёрлаш эндиликда таълим – тарбия ишларининг барча тизимлари орқали амалга оширилмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 16 августдаги ПҚ-3216-сон⁴ қарори билан ҳар бир вилоятда биттадан Ички ишлар вазирлигининг академик лицейлари ташкил этилган. Президентимизнинг ушбу қарорига асосан: 2020/2021 ўқув йилидан бошлаб Академия кундузги таълим шаклига қабул фақат ИИВ академик лицейлари, ҳарбий академик лицейлар битирувчилари таркибидан амалга оширилади; Фавқулодда вазиятлар вазирлигининг Ёнғин хавфсизлиги академияси ва Миллий гвардия Ҳарбий-техника институтига ўқишга киришда ИИВ академик лицейларининг битирувчилари учун уларнинг тест синовлари давомида тўплаш мумкин бўлган энг юқори баллнинг 10 фоизи миқдорида қўшимча баллар тарзида имтиёзли шартлар назарда тутилади; Ички ишлар вазирлиги Академияси, ФВВ Ёнғин хавфсизлиги академияси ёки МГ Ҳарбий-техника институтига ўқишга кира олмаган ИИВ академик лицейлари битирувчилари Ўзбекистон Республикаси ички ишлар вазири томонидан белгиланадиган тартибда устунлик асосида ички ишлар органлари хизматига қабул қилинади.

Ҳарбий ватанпарварлик тарбияси бўйича масалалар бошланғич ҳарбий тайёргарлик фанни мактабнинг қуйи босқичидан ўрганиш асосида ҳарбий соҳага янада қизиқишлари ортиб боради. Амир Темур “Темур тузуклари” асарида “Амр қилдимки, қайси бир амир бирон мамлакатни фатҳ этса, ё ғаним лашкарини енгса, унга уч нарса билан имтиёз берсинлар: фахрли хитоб, туғ ва ноғора топшириб, уни «баҳодир» деб атасинлар; уни давлат ва салтанат шериги

---

⁴Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.М.Мирзиёевнинг ПҚ-3216-сонли “Ички ишлар органлари ходимларини тайёрлаш, қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш тизимини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги Қарори, 16.08.2017 йилдаги.

(деб) билиб, кенгаш мажлисига киргизсинлар; унга чегара вилояти топширилсин ва ўша ерлик амирлар унга бўйсунсинлар. Агар амирлардан қайси бирови тўрани (хон ўғлини) енгса ёки бирон амирзодага шикаст етказса, ё бирор ўлка хонини мағлуб эца, уни юқоридаги тартибда мукофотласинлар.⁵

Хулоса қилиб, Ёшларни ҳарбий ватанпарварлик тарбиясининг модернизациялашувини йилдан йилга катта эътибор қаратилиб келинмоқда, бу эса Ватанпарварлик юртимиз тинчлик-осойишталигини таъминлашнинг гаровидир. Ҳукамолардан бири: “Ҳар бир миллатнинг саодати, давлатларнинг тинч ва роҳати ёшларнинг яхши тарбиясига боғлидур”, – демиш. “Алхосил, Тарбия биз учун ё ҳаёт - ё мамот, ё нажот - ё ҳалокат, ё саодат - ё фалокат масаласидир” деб бежизга айтилмаган. У жамиятни ривожлантирувчи, шахсни фаол фуқаро мақомида ўз Ватанига фидойи бўлиб хизмат қилишга сафарбар этувчи ички куч сифатида хизмат қилади ва ижтимоий ҳодиса сифатида ҳар қандай миллат ва давлатнинг яшаши ва ривожланишини мустаҳкамловчи асосий омил ҳисобланади.

ФЙДАЛАНИЛГАН АДАБИЁТЛАР

1. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари ташкил этилганининг 30 йиллиги муносабати билан ҳарбийларни табриклади. Халқ сўзи газетаси 2022 йил 14 январ №9 (8071).
2. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.М.Мирзиёевнинг ПҚ-3216-сонли “Ички ишлар органлари ходимларини тайёрлаш, қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш тизимини тубдан такомиллаштириш чоратадбирлари тўғрисида”ги Қарори, 16.08.2017 йилдаги.
3. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2023-йил 28-февралдаги ПФ-27-сон Фармони, “Инсонга эътибор ва сифатли таълим йили” давлат дастури. Халқ сўзи газетаси 2023 йил, 1 март, 42 (8385).

---

⁵ Темур тузуклари. -Т.: Гафур Гулом номидаги нашриёт-матбаа бирлашмаси, 1991. -64-б